

Digitalizacija Srbije

Piše:

Branko Pavlović,
član Izvršnog odbora
Generali osiguranja i
predsednik Udruženja
aktuara Srbije

■ Predlog zakona o elektronskom poslovanju omogućava snažnu digitalizaciju Srbije i uključenje domaćeg tržišta u razvijeni svet. Ipak, ovaj predlog zakona je tek početak borbe za digitalnu Srbiju, jer je u narednih 12 meseci od usvajanja potrebno doneti 17 podzakonskih akata, kojima se zaista u praksi i ostvaruje obećana digitalizacija

Jedan od prvih predloga zakona koje je nova Vlada Srbije uputila parlamentu jeste Predlog zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju. Predlog zakona je upućen u avgustu 2017. godine i očekuje se da ga Skupština Srbije razmatra i usvoji na prvom sledećem zasjedanju.

Donošenjem Zakona o elektronskom potpisu 2004. godine i Zakona o elektronskom dokumentu 2009. godine započet je proces razvoja pravnog okvira za razvoj elektronskog poslovanja u Srbiji. Do sada je izdato oko 300.000 kvalifikovanih elektronskih sertifikata. Kvalifikovani elektronski potpis postao je sredstvo potvrde autentičnosti elektronskog dokumenta, koji ima isto pravno dejstvo kao i svojeručni potpis, odnosno svojeručni potpis i pečat, u odnosu na podatke u papirnom obliku. Usvajanje Zakona o elektronskom dokumentu, elektronskoj identifikaciji i uslugama od poverenja u elektronskom poslovanju, koje će se najverovatnije desiti u narednih nekoliko meseci, korak je dalje u pravnom uređivanju elektronskog poslovanja. Predložena zakonska rešenja su fleksibilna i

otvorena za nova tehnološka dostignuća i u skladu su sa propisima i standardima Evropske unije.

Cilj predloženog zakona je da se omogući i podstakne brže i efikasnije poslovanje i smanjenje troškova poslovanja, razvije tržište usluga od poverenja, modernizuje rad organa vlasti i privrede, omogući

Predloženi zakon uređuje: elektronski dokument, elektronsku identifikaciju, usluge od poverenja, elektronski potpis, elektronski pečat, vremenski žig, elektronsku dostavu, autentifikaciju veb sajtova i elektronsko čuvanje dokumenata

građanima lakši i sigurniji pristup uslugama organa vlasti i pristup većem broju navedenih usluga, kao i pouzdano čuvanje elektronskih dokumenata, otvori prostor za intenzivnije elektronsko poslovanje,

stvari poverenje najšire javnosti u upotrebu i razmenu elektronskih dokumenata, upotrebu usluga od poverenja u elektronskom poslovanju i postigne konkurentnost na svetskim tržištima.

Predloženi zakon uređuje: elektronski dokument, elektronsku identifikaciju, usluge od poverenja, elektronski potpis, elektronski pečat, vremenski žig, elektronsku dostavu, autentifikaciju veb sajtova i elektronsko čuvanje dokumenata.

Elektronski dokument

Elektronskom dokumentu ne može se osporiti punovažnost, dokazna snaga ili pisana forma samo zato što je u elektronskom obliku. Predviđene su odredbe o izradi, formi prikaza, originalu i kopiji elektronskog dokumenta. Digitalizovani dokument, koji je izvorno nastao u papirnom obliku i koji je primenom odgovarajućih postupaka konvertovan u elektronski oblik, ima istu dokaznu snagu kao originalni akt ukoliko je digitalizacija obavljena pod propisanim nadzorom i ako je istovetnost potvrđena kvalifikovanim elektronskim pečatom ili potpisom. Podnesak izrađen kao elektronski dokument stranke

moгу da dostavljaju organima vlasti putem elektronske pošte na adresu elektronske pošte koja je od strane organa vlasti određena za prijem elektronskih podnesaka, putem usluge kvalifikovane elektronske dostave.

Elektronska identifikacija

Elektronska identifikacija predstavlja postupak korišćenja ličnih identifikacionih podataka u elektronskom obliku koji jednoznačno određuju pravno ili fizičko lice. Radi identifikovanja stranke kojoj se usluga pruža elektronskim putem, mogu se koristiti različite šeme identifikacije koje pružaju visok, srednji ili osnovni nivo pouzdanosti u postupku elektronske identifikacije. Najviši nivoi pouzdanosti obično uključuju karticu ili drugi uređaj koji je gotovo nemoguće iskopirati.

Usluge od poverenja

Usluge od poverenja u elektronskom poslovanju se zasnivaju na tome da pružalac usluge garantuje verodostojnost pojedinih podataka. Kvalifikovanim uslugama

od poverenja se obezbeđuje pravno dejstvo i dokazna snaga dokumenata i podataka koji se koriste u elektronskom obliku.

Elektronski potpis i pečat

Predstavljaju skup podataka u elektronskom obliku kojima se potvrđuje integritet tih podataka i identitet potpisnika, odnosno pečatioca. Osnovna usluga od poverenja u oblasti elektronskog potpisa, odnosno pečata jeste izdavanje kvalifikovanog elektronskog sertifikata. Kvalifikovani sertifikat predstavlja elektronsku potvrdu kojom se potvrđuje veza između podataka za validaciju elektronskog potpisa odnosno pečata i identiteta potpisnika odnosno pečatioca. Napredni elektronski potpis pečata je uveden zbog potrebe za visokim nivoom pouzdanosti, a iz formalnih ili praktičnih razloga nije primeneno predvideti kvalifikovani elektronski potpis odnosno pečat.

Usluga elektronske dostave

Predstavlja uslugu prenosa podataka elektronskim putem u okviru koje pružalac

Cilj predloženog zakona je da se omogući i podstakne brže i efikasnije poslovanje i smanjenje troškova poslovanja, razvije tržište usluga od poverenja, modernizuje rad organa vlasti i privrede, omogući građanima lakši i sigurniji pristup uslugama organa vlasti i pristup većem broju navedenih usluga, kao i pouzdano čuvanje elektronskih dokumenata

usluge obezbeđuje dokaze o postupanju sa prenesenim podacima, uključujući dokaz slanja i prijema podataka, čime se preneseni podaci štite od rizika gubitka, krađe, oštećenja, odnosno bilo kojih neovlašćenih promena.

Elektronsko čuvanje dokumenata

Propisani su uslovi za elektronsko čuvanje dokumenata, odnosno priprema dokumenta za pouzdano elektronsko čuvanje, čime se obezbeđuje da svi bitni elementi sadržaja izvornog dokumenta budu preneti u dokument koji se elektronski čuva, odnosno da dokument koji se elektronski čuva bude veran izvornom dokumentu.

Početak borbe za digitalnu Srbiju

Usvajanjem zakona uvešće se nove usluge u elektronskom poslovanju, što može dovesti do povećanog interesovanja kompanija za obavljanje ove delatnosti. Takođe, stvaraju se preduslovi za povećanu upotrebu usluga elektronske identifikacije i kvalifikovanih usluga od poverenja. Zbog toga se očekuje povećana potražnja za ovim uslugama na tržištu, što će dovesti do stvaranja novih kompanija i povećanja broja novih radnih mesta.

Predlog zakona omogućava snažnu digitalizaciju Srbije i uključuje domaćeg tržišta u razvijeni svet. Ipak, ovaj predlog zakona je tek početak borbe za digitalnu Srbiju, jer je u narednih 12 meseci od usvajanja potrebno doneti 17 podzakonskih akata, kojima se zaista u praksi i ostvaruje obećana digitalizacija. Pošto spisak podzakonskih akata deluje zaista impresivno, nadležna ministarstva će imati puno posla u narednom periodu da ih sve pripreme. Nadamo se da će podzakonska akta biti usaglašena sa privredom i potrebama savremenog poslovanja i tako svima omogućiti brže, efikasnije i modernije poslovanje. ■

Propisi za usvajanje

Poduži spisak podzakonskih akata

- Uredba o uslovima za šeme elektronske identifikacije prema nivou pouzdanosti
- Pravilnik o Registru pružalaca usluga elektronske identifikacije i šema elektronske identifikacije
- Uredba o uslovima za pružanje kvalifikovanih usluga od poverenja
- Pravilnik o utvrđivanju liste standarda koje mora da ispuni telo za ocenjivanje usaglašenosti, sadržini izveštaja o ocenjivanju usaglašenosti i postupku provere ispunjenosti uslova i ocenjivanja usaglašenosti kvalifikovanih usluga od poverenja
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra kvalifikovanih usluga od poverenja
- Pravilnik o tehničkim uslovima za formu i način objavljivanja Javne liste kvalifikovanih usluga od poverenja
- Pravilnik o izgledu, sastavu, veličini i dizajnu Znaka pouzdanosti za kvalifikovane usluge od poverenja
- Pravilnik o bližim uslovima za kvalifikovane elektronske sertifikate i usluge
- Pravilnik o bližim uslovima za sredstva za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa i pečata i uslovima za telo za ocenu usaglašenosti sredstava za kreiranje kvalifikovanog elektronskog potpisa i pečata
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra kvalifikovanih sredstava za kreiranje elektronskih potpisa i elektronskih pečata
- Pravilnik o bližim uslovima za postupak validacije kvalifikovanog elektronskog potpisa i kvalifikovanog elektronskog pečata
- Pravilnik o bližim uslovima za pružanje usluge kvalifikovane validacije kvalifikovanih elektronskih potpisa i kvalifikovanih elektronskih pečata
- Pravilnik o bližim uslovima za kvalifikovane elektronske vremenske žigove
- Pravilnik o bližim uslovima za usluge kvalifikovane preporučene elektronske dostave i sadržaju potvrde o prijemu elektronske poruke od strane pružaoca usluga i potvrdu dostave elektronske poruke
- Uredba o bližim uslovima za pouzdanu pripremu dokumenata za elektronsko čuvanje
- Pravilnik o bližim uslovima za postupke i tehnološka rešenja za pouzdano elektronsko čuvanje dokumenata
- Pravilnik o bližem uređenju uslova, zadataka, poslova, standarda i procesa digitalizacije kulturnog nasleđa i savremenog stvaralaštva

